

TUDOR MUȘĂTESCU

Titanic Vals

Dosar critic
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000
București, 2012

Coperta: *Mădălina Pricop*

Tehnoredactare computerizată: *Ecaterina Pîslă*

Respect pentru oameni și cărți

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MUȘATESCU, TUDOR

Titanic Vals / Tudor Mușatescu ; dosar critic de
Lucian Pricop – București: Cartex 2000, 2012.
ISBN 978-973-104-431-6

I. Pricop, Lucian (ed. șt.)

821.135.1-2

Ediția II, tipărită în 1000 exemplare.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- O.P. 4, C.P. 184, București

EDITURA CARTEX 2000
București 2012

Uzul politic și uzul rațiunii în *Titanic Vals*

CUPRINS

<i>Prefață</i> (Lucian Pricop)	7
<i>Fișă biobibliografică</i>	12
<i>Referințe critice</i>	14
Actul I	23
Actul II	62
Actul III.....	96

Revendicându-se din teatrul lui Caragiale, Mușatescu împlinește în *Titanic Vals* o reinterpretare complet originală a temei clasice a familiei politice românești căzând în ridicol prin arivism și incapacitate a acceptării propriei condiții... Aceasta reușită incontestabilă a teatrului comic românesc aduce în scenă o familie mic-burgheză de provincie urmărită de-a lungul procesului de parvenire și îmbogățire. La început, nimic nu tulbură liniștea patriarhală din casa funcionarului de prefectură Spirache Neoculescu și nu sunt semne de prosperitate în viața acestui conclave limitat la activitățile banale: certuri familiale diurne, lectură zilnică a

PERSONAJE:

SPIRACHE, funcționar la prefectură. E un personaj compus din: familie, slujbă și cumsecădenie. Are patruzeci de ani și mai bine.

DACIA, soția lui. Cam de aceeași vârstă. Conservată bine. Foarte voluntară, foarte activă, foarte nemulțumită și foarte supusă mamei sale.

CHIRIACHIȚA, soacra lui Spirache.

SARMISEGETUZA, fiica lui Spirache, supranumită și „prințesa familiei“, douăzeci și doi de ani.

GENA, fiica lui Spirache din prima căsătorie. Șchioapă și talentată la pictură.

TRAIAN, băiatul cel mare al lui Spirache. A ajuns să strângă până la douăzeci de ani trei clase de liceu.

DECEBAL, băiatul cel mic al lui Spirache. Doisprezece ani.

PETRE DINU, funcționar la poșta locală. Prepară dreptul în particular. Are douăzeci și patru de ani.

STAMATESCU, căpitan de cavalerie.

Libris
masă; Gena, la bufet, cu spatele spre public, pregătește mașina
de spirt și ceștile pentru cafea. Afară e încă soare și liniște
Respect pentru oam
dulce de după-amiază provincială.

SCENA 1

SPIRACHE, DACIA, CHIRIACHIȚA, GENA,
TRAIAN și DECEBAL

(După ridicarea cortinei „familia“ își continuă un timp –
colectiv – ocupațiile individuale. Ziarul lui Spirache își
întoarce pagina, mâna Daciei răsuțește vertiginos bobinul sub
ochii lui Decebal atenți să vadă „cât mai e de depănat din
scul“. Chiriachița înșiră ultimele cărți cu gesturi de preoteasă
antică. Traian schițează vag colaci de fum, ceștile de cafea
zornăie pe bufet, pila de unghii râcăie cu zgomotul ei specific...
Câteva clipe pauză...)

CHIRIACHIȚA (îi cade o carte pe jos): Sarmisegetuza... Ia
apleacă-te, maică, și dă-mi valetelile de jos.

MIZA: Mamă-mare, te-am rugat de o sută de mii de ori
până acuma să nu-mi mai zici Sarmisegetuza... Zi-mi
Miza, cum îmi zice toată lumea. (Se apleacă în silă, Gena
îi ia înainte și ridică cartea.)

GENA: Poftim... (Îi dă cartea.)

TRAIAN (care n-o prea „înghite“ pe soră-sa): Puteai să te
deranjezi mai repede, prințeso, că nu ți se deteriora
silueta...

CHIRIACHIȚA: Eu știu că Sarmisegetuza te cheamă...
Miza nu e nume de om... Miza, Liza, astea sunt nume
de iepe, nu de fete de oameni cumsecade...

TRAIAN: Sigur... și unde pui că numele ei vine de la cea
mai mare cetate din istoria romanilor... (Declamând,
ironic:) „La Sarmisegetuza stă mândrul Decebal,
ce-a-nfrânt popoare multe de jos și de pe cal.“

CHIRIACHIȚA: Ba să mă ierți, dumneata. Numele ei vine
de la răposatul ta'to-mare, că el v-a botezat pe toți.

TRAIAN: Da' știu că și-a bătut joc de noi! (Arată pe
fiecare din cei pe care îi numește.) Sarmisegetuza...
Decebal... Traian... Pe mama... Dacia... Dacă mai aveam
încă un frate... l-ar fi botezat Turnu Roșu... că alt nume
propriu nu mai există din timpul luptelor cu dacii... (Un
timp.) Parcă am fi familie de împărat roman, nu de
funcționar la prefectură.

(Spirache ridică ochii de sub ochelari,
ascultă o clipă despre ce este vorba, apoi reia lectura.)

CHIRIACHIȚA: Eh! Ta'to-mare a fost institutor, băiete,
nu terche-berchea ca voi... de vă botezați copiii Neacșu,
Niță, Costache și ecțetera, nume d-astea oareșicare...
(Tăcere un timp. Apoi, ca pentru ea:) Hm!... Auzi
colo?!... Miza!... (Alt timp.) Miza se pune la cărți...

TRAIAN: Adică, nu se pune, cum ai dumneata obiceiul...

DACIA (aspru): Traiane!...

TRAIAN: Mai ai mult de depănat, mamă, că vreau să-l
trimit pe puștiul să-mi ia nește țigări...

DECEBAL (prost crescut): Dar ce, sunt sluga ta? Du-te și
singur.

(Spirache se supără că nu poate citi în liniște
și treptat, numai pentru el, începe să zică: Țț-țț-țț...)

TRAIAN: Mă!... Acu te fac de urli până deseară... (Îi arată
palma.)

DECEBAL: Uita, mamă, Traian iară vrea să mă bată.

LIBRIS.RO

SPIRACHE (*cu blândețe*): Lasă-l în pace, Traiane. Tu ești mai mare...

TRAIAN: Nu vezi ce obraznic e?

GENA: Ei și? Spune-i tatii... Tu n-ai dreptul să-l bați.

TRAIAN: Te rog să nu te-amesteci în istorie. Când Traian îl bătea pe Decebal... nu îndrăznea să se amestece în ciorbă nici un popor de primprejur.

DECEBAL (*oftează*): Ah! Doamne! De ce nu m-a botezat tata-mare pe mine Atila, să-i arăt eu lui... (*Strânge pumnii*).

GENA: (*deschizând cutia de tablă fost Suchaed-Cacao în care ține cafeaua*): Mamă, nu mai e cafea decât pentru două cești...

DACIA: Spirache, tu bei cafea? (*Fără să aștepte răspunsul.*) Să nu-ți faci rău la inimă...

SPIRACHE (*în jurnal*): Dacă faceți, beau.

MIZA: Beau și eu una, mamă! Nu știi de unde îmi vine un miros de ceapă. (*Se strâmbă afectată a greață.*)

TRAIAN: Cafeaua ei o beau eu, fiindcă „Mandea“ a mâncat ceapa de unde îi vine mirosul prințesei...

DACIA (*Chiriachiței*): Mamă, mai bei și dumneata una? Ai băut cinci azi!...

CHIRIACHIȚA: Cum să nu beau? Mai e vorbă? Beau și cinsprezece, că sunt supărată.

DACIA: Geno, fă atunci una pentru mama și cealaltă pentru ei. (*Arată pe Miza și Traian.*)

GENA: A zis tata că vrea să bea și dumnealui.

CHIRIACHIȚA: Dumnealui să rabde... Cine vrea să bea cafea să cumpere. Asta e din litra cumpărată alaltăieri, din pensia mea.

SPIRACHE (*Strâns în el și în jurnal*): Nu e nimic, mamă-soacră, eu nu țin să beau cafea... Bea-o dumneata pe toată...

CHIRIACHIȚA (*care nu așteaptă decât momentul să se certe cu generel*): Da' ce, sunt spartă, să beau o găleată de cafea? Te rog, să nu mă iei pe mine peste picior, că pe urmă știi... (*Privindu-l să-l despice*) sunt cam nărăvașă...

DECEBAL (*fără să-și dea seama*): Dă cu stângul dindărăt! (*Dacia imediat îi lipește o palmă. Decebal rămâne o clipă uimit, cu mâinile înțepenite pe firele de lână, apoi începe să plângă.*) Ce dai în mine degeaba? (*Plânge crescendo.*)

SPIRACHE (*lasă jurnalul, cu milă*): De ce dai, dragă, în el?

DACIA (*tranșant și apăsător*): Fiindcă e obraznic cu mama, și te rog să nu te amesteci în educația copiilor... Vezi-ți de politica ta, acolo!

CHIRIACHIȚA: Foarte bine i-a făcut că l-a plesnit. Să nu mai fie obraznic cu persoanele în vârstă.

DECEBAL: Dumneata ce te amesteci contra mea? Ce, ești mama mea? (*Imediat Miza îi dă o palmă. El urlă mai tare.*)

SPIRACHE: ȚȚ! Acu tu ce mai dai în el? ȚȚ! ȚȚ! ȚȚ!...

MIZA: Nu vezi cum vorbește cu mama-mare?

CHIRIACHIȚA: Așa-i trebuie...

DECEBAL (*Mizei*): Ce dai în mine, fă, Sarmisăgetato?

TRAIAN (*îi dă o palmă „din vânt“*): Făxima!

(*Decebal urlă mai tare.*)

SPIRACHE (*nițel enervat și cu un ton care nu e al lui*): Lăsați-l în pace, Traiane, pentru Dumnezeu! N-a făcut copilul nimic...

CHIRIACHIȚA: Copilul obraznic trebuie plesnit peste gură de-o sută de ori pe zi.

DECEBAL (*plângând*): Bine zice tata că ești pupăză bătrână, fiindcă ești mai cu moț ca toți. (*Indignat, însuși Spirache se ridică și-i dă o palmă la spate. Decebal începe să urle ca din gură de șarpe*)

CHIRIACHIȚA (*se ridică*): Ce dai, domnule, în copil? (*Îl sfârși cu ochii.*) Ce, crezi că dacă l-ai făcut odată, acu, ai dreptul să-l omori? (*Ia de mână pe Decebal, care, văzându-se protejat, încetează să urle, mulțumindu-se numai să suspine.*) Vin la maica-mare, puiul mării... (*Îl mângâie.*) Taci cu maica-mare... Te-a lovit rău?...

DECEBAL (*minte*): Da...

CHIRIACHIȚA: Unde, puiul mării?

DECEBAL: Colea. (*Arată popoul.*)

CHIRIACHIȚA: Tot în cap îi dai! O să-l zăpăcești în bătaie... (*Gena vine de la bufet cu cafelele pe tăviță, vrea să lase una în dreptul lui Traian.*) Dă-le încoace pe amândouă, că sunt enervată... (*I le servește.*) Mai bine i-ai cumpăra o bicicletă, că i-ai făgăduit că-i iei, dacă trece clasa...

SPIRACHE: Întâi c-a rămas repetent... și-al doilea, cu ce să-i iau? Leafa de-abia ne-ajunge să ne ținem zilele!?

CHIRIACHIȚA: Dacă știai că n-ai cu ce să-ți ții casa, nu trebuia să te-nsori a doua oară... și să faci nouă copii afară de dumneai (*arată pe Gena*) pe care în căsătoria dintâi ai nimerit s-o faci... (*un timp, statistic:*) Zece copii! Ca iepuroaiecele... Mai mare rușinea, zău...

SPIRACHE: Dacă așa a vrut Dumnezeu?!...

CHIRIACHIȚA: Ei, așa! A vrut Dumnezeu?! Dumnezeu zice să faci copii, dar nu spune câți. Asta rămâne la filotimia

omului... Noroc, Doamne iartă-mă, că din zece nu-ți mai trăiesc decât aștia patru... Altminteri, nu știu ce te făceai...

TRAIAN: Deschideam pension particular...

SPIRACHE: Face omul ce poate, după împrejurări. De dimineață până seara, nù muncesc decât pentru ei.

CHIRIACHIȚA: Muncești, dar muncești încet. De-aia ai rămas la coadă.

SPIRACHE: Pe ceilalți îi avansează prefectul... Eu avansez singur.

CHIRIACHIȚA: Fă și tu politică! Nu sta ca proasta în oștire. Văz că jurnalele le tocești de nu mai poate omul să facă nimic cu ele.

SPIRACHE (*sincer*): N-am încredere în nici un partid.

CHIRIACHIȚA: Dar în cine ai încredere?

SPIRACHE: În Dumnezeu...

CHIRIACHIȚA: În nădejdea lui Dumnezeu, băiete, poți s-aștepți tu mult și bine. Mai bine înscrie-te la averescani.

SPIRACHE: Nu e firea mea să fac politică... Prea aș face dreptate multă dac-aș avea putere... Și-aș muri asasinat. Așa că n-am nici o nădejde de la nimeni.

CHIRIACHIȚA: Ți-am mai spus eu... Singura nădejde e tot frate-tău, Tache... dacă nu cumva o avea și ăla de gând să trăiască o sută de ani.

(*La auzul numelui lui Tache, toată familia devine atentă.*)

MIZA: Pe cum a pornit-o, cred că trece suta...

DACIA: Acum câți are exact, Spirache?

SPIRACHE: Păi dacă eu am patruzeci și ceva, și el e mai mare cu douăzeci și vreo câțiva decât mine, înseamnă că are exact șaptezeci și ceva de ani în cap... Cam p-aci...

CHIRIACHIȚA: Și milioane tot cam pe-atâtea... Se vede că de când era în față a strâns în fiecare an câte unul...